

Jaarverslag ARO 2025

Voorwoord

Complexiteit van Ruimtelijke Kwaliteit

In Noord-Holland is een ruimtetekort van 27%, als je alle claims zou honoreren. Om die reden moet slim met de inpassing van alle ruimte-eisers worden omgegaan. Slim door in te zetten op verdichting en efficiënter ruimtegebruik. Maar daarbij kom je dan ook al snel bij de kwalitatieve invulling.

Verdichting en efficiënter ruimtegebruik dienen hand in hand te gaan met kwalitatief goede inpassing, ook voor de volgende generaties. En juist op het gebied van de borging en versterking van de kwaliteit van de ruimtelijke invulling geeft de ARO adviezen.

Adviezen aan ontwikkelaars, eigenaren, waterschappen, energiebedrijven en zeker ook aan gemeenten. Want op hun grondgebied moeten zij tot goede afwegingen tussen conflicterende belangen komen: woningbouw, natuur, recreatie, infrastructuur, land- en tuinbouw en werkgelegenheid.

Voor nu en voor de komende tientallen jaren. Waarbij ook de duurzaamheidsaspiraties en de energietransitie moeten worden ingebouwd. Dit alles vergt samenspel en vergt elkaar uitdagen om tot een kwalitatief goede synthese van deze belangen en hun ruimtelijke uitwerking te komen. Daartoe voelt de ARO zich geroepen.

Uit het gesprek verderop in dit Jaarverslag met de twee nieuwe leden blijkt dat ruimtelijke kwaliteit veel meer is dan esthetiek of een goed ogend plan. Het gaat om zorgvuldig voortbouwen op bestaande structuren, om inzicht in bodem en water, om respect voor geschiedenis, om ruimte voor natuur, om samenhang tussen functies en om verantwoordelijkheid nemen voor de lange termijn.

Onafhankelijke advisering blijft daarbij onmisbaar als tegenwicht tegen kortetermijndenken en versnippering van belangen. Maar even belangrijk is dat plannen vanaf het begin beter worden voorbereid, met meer onderzoek, meer visie en hogere ambities.

Wij hopen dat de 16 adviezen in 2025 hieraan hebben bijgedragen. En wij zullen dit blijven proberen in 2026.

Wij danken alle participanten in deze processen en alle (ambtelijke) ondersteuners voor hun gedegen werk en inbreng.

Wij hopen dat alle belanghebbenden de meerwaarde van onze adviezen ten aanzien van projecten mogen ervaren. Voor een nog mooier en toekomstbestendiger Noord-Holland.

Namens de ARO,
drs Han ter Heegde
voorzitter

Inhoud

2 | Voorwoord

4 | 1 Introductie

- 5 Personele wisselingen
- 6 Analyse plannen 2025
- 7 ARO: Advies bij ruimtelijke ontwikkelingen

8 | 2 Nieuwe commissieleden

- 8 Gesprek met Jaap Evert Abrahamse en Jos Rademakers

14 | 3 Selectie behandelde plannen 2025

- 14 Gebiedsvisie en verkeersontsluiting Hoogwoud-Oost, gemeente Opmeer
- 17 Gebiedsontwikkeling Oosterterp, Wieringerwerf, gemeente Hollands Kroon
- 19 Procesafspraken elektriciteistations, Provincie Noord-Holland

20 | Bijlage

- 20 Overzicht ARO adviezen 2025

1 INTRODUCTIE

Met veel genoegen presenteren wij u het Jaarverslag 2025 van de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling van de provincie Noord-Holland, de ARO. Deze veertiende editie plaatst de ARO-adviezen in een breder perspectief.

Met onze jaarverslagen willen wij niet alleen een samenvatting geven van de plannen waarover is geadviseerd, maar ook meer informatie geven over de ARO, de ARO-leden en de manier waarop de adviescommissie in de praktijk adviseert. De jaarverslagen zijn terug te lezen op de [website](#) van de provincie Noord-Holland. Op de pagina van de ARO is ook praktische informatie terug te vinden, zoals het vergaderschema, en de agenda's en verslagen van de vergaderingen.

Zoals gebruikelijk speelt de [Leidraad](#) Landschap en Cultuurhistorie van de provincie een belangrijke rol bij de advisering door de ARO-leden. De [Leidraad](#) geldt als handreiking voor de inpassing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het landschap en als basis voor de advisering over ruimtelijke kwaliteit.

De plannen die in 2025 aan de ARO zijn voorgelegd en de adviezen hierover zijn geanalyseerd. Er is daarbij onder meer gekeken naar het aantal adviezen per vergadering, de aard van de plannen en het aantal plannen per gemeente.

In dit jaarverslag wisselen de nieuwe ARO-leden van gedachten over hun rol bij advisering over ruimtelijke kwaliteit als cultuurhistoricus en landschapsecoloog.

In de als voorbeeld bijgevoegde plannen wordt een indruk gegeven aard van de behandelde plannen. De commissie geeft een toelichting op de verstrekte adviezen en reflecteert hierop.

Personele wisselingen

In 2025 zijn de twee openstaande vacatures ingevuld. Bij de invulling van deze vacatures heeft de expertise op het gebied van bodem en water centraal gestaan.

Jaap Evert Abrahamse is cultuurhistoricus. Hij werkt sinds 2007 als onderzoeker historische stedenbouw bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Daar werkt hij onder meer aan de Atlas van de verstedelijking in Nederland en andere onderzoeksprojecten waarin de ruimtelijke dynamiek van stad en landschap centraal staat.

Jos Rademakers is landschapsecoloog. Hij heeft gewerkt aan tientallen natuurontwikkelings- en rivierverruimingsprojecten in Nederland, sinds 2002 vanuit zijn eigen adviespraktijk. In Noord-Holland heeft hij bijdragen geleverd aan ecologische visies en plannen voor onder andere het Wieringerrandmeer, Robbenoordbos, Bergermeer, Markermeer, Goois Natuurreservaat en het Utrecht-Hollandse veenweidegebied.

In het gesprek verderop in dit jaarverslag wisselen zij van gedachten over hun rol in de commissie.

In maart 2025 had Michiel Veldkamp de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Tijdens het door hem georganiseerde afscheids-symposium heeft de commissie afscheid van hem genomen. Zijn rol als ambtelijk ondersteuner is overgenomen door Maïke Warmerdam.

Analyse plannen 2025

In 2025 zijn door de ARO 16 adviezen over ingediende plannen uitgebracht. Van de 16 adviezen gaat het om 15 eerste behandelingen en 1 tweede behandeling. In dat laatste geval gaat het over een ontwikkeling waarover in de voorgaande jaren eerder geadviseerd was.

In lijn met de in 2024 geïntroduceerde werkwijze brengt de ARO in principe eenmalig advies uit per plan waarna ambtelijke afstemming volgt. Voor sommige projecten zal er sprake zijn van een langere betrokkenheid omdat de planvorming zich zal ontwikkelen over een langere periode.

De in het vorige jaarverslag geconstateerde daling van het aantal behandelde plannen als gevolg van de invoering van de Omgevingswet 1 januari 2024 heeft zich niet verder doorgezet.

De voor advies bij de ARO ingediende plannen van het afgelopen jaar laat een mix zien van woningbouw, stedenbouw, energieprojecten en tijdelijke huisvesting. In de bijlage zijn de plannen uitgesplitst per gemeente en per vergadering.

ARO adviezen 2025

- woningbouw kleinschalig
- woningbouw grootschalig
- tijdelijke huisvesting
- energieproject

ARO: Advies bij ruimtelijke ontwikkelingen

De ARO is een onafhankelijke commissie die de provincie Noord-Holland in een vroegtijdig stadium van planontwikkeling adviseert over de ruimtelijke kwaliteit van concrete nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied.

De commissie denkt mee over de manier waarop het plan vanuit een integrale benadering waarde kan toevoegen aan het landschap. Uitgangspunt voor de advisering is de [Leidraad](#) Landschap en Cultuurhistorie.

In haar advisering is de ARO op zoek naar interactie met de aanvrager en haar doel is vooral om de ruimtelijke kwaliteit van de plannen te verbeteren. Informatie over de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) kunt u vinden op de [website](#) van de provincie Noord-Holland.

De ARO wordt met name ingezet bij complexe plannen waarbij de ambtelijke adviesgroep ruimtelijke kwaliteit ondersteuning behoeft. De ARO brengt in principe eenmalig advies uit per plan waarna de borging van de kwaliteitsambities ambtelijk wordt uitgevoerd. Bij complexe projecten met meerdere planfasen is nogmaals advisering door de ARO mogelijk. De ARO adviseert bij voorkeur vroeg in het planproces, zodat het advies daadwerkelijk kan bijdragen aan de planvorming en niet alleen toetsend achteraf is.

De adviezen zijn zwaarwegend maar niet een bindend, gemeenten kunnen gemotiveerd afwijken van het advies. Een negatief advies van de ARO over een gemeentelijk ruimtelijk plan kan reden zijn voor GS om een zienswijze in te dienen tegen een besluit van een gemeente en daaropvolgend zo nodig een reactieve interventie te geven of beroep in te stellen. GS kan een advies van de ARO ook terzijde leggen.

De commissie bestaat uit 7 externe deskundigen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en staat onder onafhankelijk voorzitterschap van Han ter Heegde.

De ARO vergadert 7 per jaar. De vergaderingen zijn openbaar en worden in het Provinciehuis in Haarlem of online gehouden. De agenda wordt een week voor de vergadering gepubliceerd op de [website](#) van de provincie. Voorafgaand aan de vergadering krijgen de commissieleden een uitgebreide agenda toegestuurd, waarin ook de beschikbare documenten zoals een ruimtelijke onderbouwing, het bestemmingsplan, een beeldkwaliteitsplan, en het uiteindelijke ontwerp zijn opgenomen.

De plannen worden eerst kort in een niet-openbaar deel van de vergadering voorbesproken. Vertegenwoordigers van de organisatie die een plan bij de ARO indient en de initiatiefnemer zijn aanwezig bij de bespreking van het plan in het openbare deel van de ARO-vergadering. Zij krijgen de gelegenheid om het plan kort toe te lichten. Daarna volgt een open discussie, afgerond met de conclusie van de commissie.

Het verslag van de vergadering met daarin het definitieve advies (conclusie) wordt na ongeveer veertien dagen vastgesteld en openbaar gemaakt op de provinciale [website](#) en wordt ook toegezonden aan de betrokkenen.

2 Nieuwe commissieleden

Gesprek met Jaap Evert Abrahamse en Jos Rademakers

Gesprek met twee nieuwe leden van de ARO: Jaap Evert Abrahamse (architectuurhistoricus) en Jos Rademakers (ecoloog).

Tijdens het gesprek, geleid door Mariëlle Kok en Marjolein Peters, wordt allereerst gevraagd hoe Jaap Evert en Jos in hun vakgebied terecht zijn gekomen. Daarna wordt in het gesprek aan de hand van een aantal vragen onderzocht hoe zij vanuit hun expertise kijken naar ruimtelijke kwaliteit en welke lessen zij trekken uit hun ervaring over de advisering binnen de ARO. Het leidt tot een brede en inhoudelijke discussie over ontwerp kwaliteit, de rol van natuur en cultuurhistorie hierin, en over de waarde van onafhankelijk advies en de rol van overheid en opdrachtgevers op de ruimtelijke ontwikkeling van Noord-Holland.

Jaap Evert en Jos vertellen eerst over hun persoonlijke achtergrond. Jos vertelt dat zijn belangstelling voor natuur al op jonge leeftijd ontstond. Hij groeide op in de mijnstreek waar het landschap sterk door de mens wordt gevormd: afgegraven, opgehoogd en gestuurd. Juist dat contrast maakte hem bewust van de invloed van de mens op het landschap en van de manier waarop natuur daarop reageert. Als kind twijfelde hij nog tussen architect of ecoloog, maar uiteindelijk koos hij voor de ecologie. Tijdens zijn studie kwam hij in aanraking met grootschalige natuurontwikkelingsprojecten langs onder meer de Rijn en Donau, wat hem inspireerde om zich zijn verdere loopbaan bezig te houden met natuurontwikkeling en landschappelijke processen. Voor Jos is natuur geen decorstuk dat ontworpen wordt, maar een levend systeem dat reageert op de omstandigheden die mensen creëren.

Jaap Evert vertelt dat landschap en ruimtelijke kwaliteit eveneens al vroeg een rol speelden in zijn leven. Zijn ouders waren betrokken bij de oprichting van de Waddenvereniging, waardoor thema's als natuur, landschap en ruimte thuis vanzelfsprekend besproken werden. Hij studeerde architectuur- en stedenbouwgeschiedenis in Groningen, waar steeds aandacht was voor en contact met de ontwerp praktijk. Hij liep stage in Parijs en werkte later op de ontwerpafdeling van de stedenbouwkundige dienst van de gemeente Amsterdam. Op dit moment is hij werkzaam bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Hij bleef actief betrokken bij de ontwerp praktijk door commissie- en advieswerk. Hij vindt het belangrijk betrokken te blijven bij zowel het ontwerpen als het beoordelen van plannen, omdat je alleen dan zicht houdt op wat er speelt in de praktijk.

Tijdens het vervolggelsgesprek wordt duidelijk dat beiden vanuit een andere invalshoek kijken naar de betekenis van ruimtelijke kwaliteit, maar elkaar daarin ook aanvullen. Jaap Evert benadrukt dat ruimtelijke kwaliteit begint bij het besef dat je altijd voortbouwt op iets dat er al is. Geen enkele plek is leeg of betekenisloos. Overal zijn structuren aanwezig: historische lijnen, bebouwing, landschapspatronen, infrastructuur en herinneringen. Nieuwe plannen moeten zich volgens hem verhouden tot die bestaande gelaagdheid. Hij waarschuwt voor een tabula-rasa-benadering, waarbij bestaande waarden worden weggevaagd om snel iets nieuws te realiseren. Goede ruimtelijke kwaliteit vraagt juist om continuïteit, samenhang en respect voor de context. Jaap Evert spreekt zijn zorgen uit over de huidige druk om snel woningen te bouwen en procedures te vereenvoudigen, waarbij kwaliteit en duurzaamheid naar de achtergrond dreigen te verdwijnen. Volgens hem bestaat, verwijzend de jaren vijftig en zestig, het risico dat opnieuw gebouwd wordt op een manier waar men over twintig jaar spijt van krijgt.

Jos benadert ruimtelijke kwaliteit veel sterker vanuit ecologie en tijd. Voor hem wordt de kwaliteit van een plek in hoge mate bepaald door bodem, water, vegetatie en de ruimte die natuurlijke processen krijgen om zich te ontwikkelen. Hij stelt dat natuur vaak ten onrechte wordt behandeld alsof zij volledig maakbaar is. In werkelijkheid reageert natuur op de omstandigheden die wij scheppen. Wanneer een plek wordt ontwaterd, verhard of opgehoogd, ontstaan daar een nieuwe ecologische reacties op. Goede ruimtelijke kwaliteit vraagt daarom niet alleen om ontwerpen op papier, maar ook om inzicht in wat een plek zelf kan en wil worden. Hij noemt voorbeelden van bomen die in steden op te kleine plekken worden geplant, nestkasten die vooral symbolisch zijn en groenstructuren die op kaarten mooi ogen, maar ecologisch weinig betekenen. Volgens hem ontbreekt vaak het geduld om natuur ruimte en tijd te geven.

Beiden zien dat juist die lange termijn in veel projecten onder druk staat. Er wordt veel gestuurd op snelheid, aantallen woningen, financiële haalbaarheid en bestuurlijke voortgang, terwijl fundamentele vragen over toekomstwaarde, beheer en samenhang te weinig aandacht krijgen. Zij noemen ook het gebrek aan systeemdenken als groot probleem. Projecten worden vaak benaderd als losse opgaven, terwijl wonen, water, landschap, voorzieningen, infrastructuur en klimaatadaptatie nauw met elkaar verbonden zijn. Daardoor ontstaan nieuwe woongebieden zonder voldoende scholen, winkels of maatschappelijke voorzieningen. Zo ontstaan gebieden waar wel woningen worden toegevoegd, maar waar het grotere ruimtelijke systeem niet is doordacht.

In dat verband komt ook de rol van onafhankelijke advisering uitgebreid aan bod. Zowel Jaap Evert als Jos onderstrepen dat commissies zoals de ARO van grote waarde zijn, juist omdat zij zonder direct belang naar plannen kunnen kijken. Zij hoeven geen financieel resultaat te behalen en dragen geen politieke verantwoordelijkheid voor een project. Daardoor kunnen zij vrij vragen stellen, zwakke plekken benoemen en ontwerpers en opdrachtgevers uitdagen beter na te denken over de opgave in een groter verband. De plannen worden in de regel beter van kritiek en heroverweging. Niet altijd spectaculair beter, maar wel degelijk zorgvuldiger en sterker. Het belangeloze karakter van de ARO is hierbij essentieel: je kunt alleen goed adviseren wanneer je geen ander doel hebt dan verbetering van kwaliteit.

Tegelijkertijd wordt kritisch gekeken naar de manier waarop advisering nu vaak plaatsvindt. De commissie werkt vanzelfsprekend reactief: een plan wordt ingediend en vervolgens beoordeeld. Het zou waardevol zijn om daarnaast meer thematisch en structureel te werken. Veel problemen keren immers steeds terug. Denk aan plannen zonder goede landschappelijke analyse, ecologie die wordt teruggebracht tot een paar pijlen op een kaart, cultuurhistorie die slechts als marketinginstrument wordt gebruikt, of woningbouwprojecten zonder visie op voorzieningen en de lange termijn. In plaats van steeds alleen afzonderlijke plannen te bespreken, zou een commissie ook trends moeten signaleren en daarover richtinggevende adviezen moeten kunnen formuleren.

Ook de kwaliteit van opdrachtgeverschap komt nadrukkelijk ter sprake. Goede ontwerpen ontstaan niet alleen door goede ontwerpers, maar vooral door goede opdrachtgevers die de juiste vragen stellen en ruimte geven aan ontwerpend onderzoek. Te vaak wordt direct gestuurd op een oplossing: hoeveel woningen passen erin, hoe snel kan het gerealiseerd worden, wat kost het? Het noodzakelijke voortraject van analyse, scenarioverkenning en systeemdenken wordt dan gezien als vertraging of extra kostenpost. Dat dit is echter een misvatting. Juist goed onderzoek vooraf kan leiden tot betere keuzes, minder problemen achteraf en meer duurzame kwaliteit. Jaap Evert en Jos benoemen dat veel overheden minder inhoudelijke capaciteit hebben dan vroeger. Gemeenten beschikken niet altijd meer over voldoende stedenbouwkundige, erfgoedkundige of landschappelijke expertise. Daardoor ontstaat sneller een afvinkcultuur, waarbij vooral wordt gekeken of stukken compleet zijn, terwijl de inhoudelijke kwaliteit minder aandacht krijgt. Ook waterschappen en andere publieke partijen zouden soms ambitieuzer mogen zijn in het formuleren van toekomstbestendige eisen.

De conclusie van het gesprek is dat ruimtelijke kwaliteit veel meer is dan esthetiek of een goed ogend plan. Het gaat om zorgvuldig voortbouwen op bestaande structuren, om inzicht in bodem en water, om respect voor geschiedenis, om ruimte voor natuur, om samenhang tussen functies en om verantwoordelijkheid nemen voor de lange termijn. Onafhankelijke advisering blijft daarbij onmisbaar als tegenwicht tegen kortetermijndenken en versnippering van belangen. Maar even belangrijk is dat plannen vanaf het begin beter worden voorbereid, met meer onderzoek, meer visie en hogere ambities. De gezamenlijke boodschap van Jaap Evert en Jos is daarmee helder: goede ruimtelijke ontwikkeling ontstaat niet vanzelf, maar vraagt kennis, vakmanschap, bestuurlijke moed en het vermogen verder te kijken dan de opgave van vandaag.

Jaap Evert Abrahamse

Architectuurhistoricus

lid van de ARO sinds juni 2025

Jaap Evert Abrahamse is architectuurhistoricus. Hij werkt sinds 2007 als onderzoeker historische stedenbouw bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Hij is bijzonder hoogleraar Stad, landschap en erfgoed aan de Vrije Universiteit.

Aandachtsgebieden:

Historische stads- en landschapsontwikkeling, architectuurgeschiedenis, geschiedenis van de infrastructuur.

Marc Holvoet

Landschapsarchitect

lid van de ARO sinds mei 2022

Marc Holvoet is partner bij Nieuwbruut, docent/onderzoeker Breda University of Applied Science en Kerngroep lid Urban Living Lab Breda.

Aandachtsgebieden:

Duurzame en circulaire gebiedsontwikkeling met aandacht voor transformatieve gebiedsprocessen met bewoners en stakeholders, het landschappelijke fundament, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit.

Ben Kuipers

Landschapsarchitect

lid van de ARO sinds juli 2022

Werkt als zelfstandig landschapsarchitect-adviseur in verschillende verbanden; als ontwerper, supervisor, als lid van een team of solo. Voor rijk, provincies en gemeente en private partijen. Praktijkdocent TU Delft, polderarchitect Midden-Delfland.

.....

Aandachtsgebieden:

Stad-land relaties, ontwikkelstrategieën, raakvlak stedenbouw-landschapsarchitectuur, openbare ruimte, energieproductie in landschap, toekomstvisies.

Mariëlle Kok

Landschapsarchitect

lid van de ARO sinds oktober 2022

Partner/senior landschapsarchitect bij Kruit Kok Landschapsarchitecten, coach Landschapsarchitectuur masterstudenten WUR.

.....

Aandachtsgebieden:

Duurzaam watersysteem, energietransitie op schaalniveau van regio tot inpassing, biodiversiteit, klimaatadaptatie en gezamenlijk mooie integrale plannen maken.

Marjolein Peters

Stedenbouwkundige

lid van de ARO sinds maart 2022

Eigenaar Studio Scale stedenbouwkundig ontwerp, vakcoördinator stedenbouw PEP (Professional Experience Programme), lid CRK gemeente Zoetermeer, voorzitter examencommissie stedenbouw Architectenregister, voorzitter Lighthouseclub dept Noordzeekanaal.

.....

Aandachtsgebieden:

Stationsontwikkelingen, binnenstedelijke verdichting en transformatie, dorps stedenbouw, strategische visies, kwaliteitsborging.

Jos Rademakers

Landschapsecoloog

lid van de ARO sinds oktober 2025

Zelfstandig ontwerpend landschapsecoloog vanuit zijn eigen adviespraktijk. Werkt aan ontwerp, gebiedsanalyses, projectontwikkeling en realisatie van natuur- en gebiedsontwikkelingen. Adviseur ecologie en landschap voor commissie MER.

.....

Aandachtsgebieden:

Landschapsecologie, natuurontwikkeling, rewilding, natuurgerichte ontgrondingen, dijkversterkingen en rivierverruiming, integrale gebiedsontwikkeling, kwaliteitsborging ruimtelijke projecten.

Matthijs Willemsen

Landschapsarchitect

lid van de ARO sinds maart 2022

Zelfstandig landschapsarchitect en adviseur voor Bodem en Water sturend bij het College van Rijksadviseurs.

.....

Aandachtsgebieden:

Klimaatverandering en energietransitie, dijkversterking en rivierverruiming, integrale gebiedsontwikkeling en woningbouw, cultuurhistorie, complexe planprocessen en ruimtelijke kwaliteitsborging.

3 Selectie behandelde plannen 2025

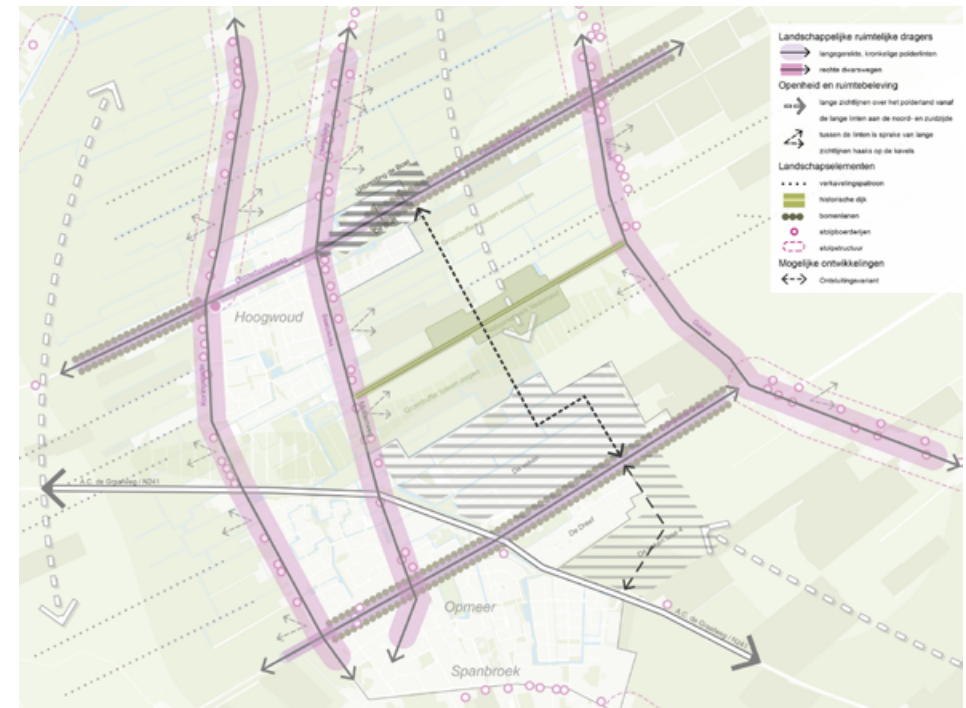
Gebiedsvisie en verkeersontsluiting Hoogwoud-Oost, gemeente Opmeer

Begin 2023 heeft de gemeente Opmeer een plan ontwikkeld voor een nieuwe ontsluitingsweg die de bestaande kernen ontlast. De directe aanleiding hiervoor is de groeiende behoefte aan woningen, de verbetering van de verkeersveiligheid op de Herenweg/Middelweg en de uitbreiding van bedrijventerrein De Veken. De weg is noodzakelijk om de gewenste 650 woningen te kunnen realiseren. De voorkeur gaat uit naar een nieuwe ontsluitingsweg aan de oostzijde van het dorp, die via een reeds gerealiseerde afslag aansluit op de provinciale weg.

De ARO reageert kritisch op dit eerste plan. Volgens de commissie ontbreekt er een integrale visie waarin water, groen, landschap en cultuurhistorie het uitgangspunt vormen. De gekozen variant voor de randweg lijkt leidend te zijn voor de verdere gebiedsontwikkeling. Daarnaast bestaan er grote zorgen over de doorsnijding van open landschap, NNN-gebied, weidevogelleefgebied en historische dijken. De ARO adviseert daarom om alternatieven te onderzoeken en een integrale gebiedsvisie te ontwikkelen, met een onderbouwing van de gemaakte keuzes. Hierbij dient ook gekeken te worden naar de bodemgesteldheid en welke vorm van bouwrijp maken landschappelijk het meest geschikt is.

In juni 2024 wordt een uitgebreide gebiedsvisie gepresenteerd. Er is een nieuwe variant voor de ontsluitingsweg ontwikkeld, gebaseerd op een eerder onderzocht tracé. Ook wordt een gefaseerde ontwikkeling voorgesteld: ongeveer 250 woningen kunnen worden gebouwd voordat de nieuwe randweg gerealiseerd is. Voor de resterende woningen blijft de nieuwe infrastructuur noodzakelijk.

Hoewel de ARO positief is over de bredere gebiedsvisie en de aandacht voor de landschappelijke context, blijft de commissie kritisch over de gekozen oostelijke variant van de randweg. Vooral de doorsnijding van het NNN-gebied en de bestaande dijk wordt als problematisch gezien. De ARO spreekt daarom opnieuw haar voorkeur uit voor een meer "ingepaste randweg" die beter aansluit op het bestaande landschap en minder schade veroorzaakt aan de natuur en cultuurhistorische structuren. Ook wijst de commissie er op dat natuurcompensatie niet pas in een latere fase moet plaatsvinden, maar juist vroeg in het proces gerealiseerd moet worden.

Verkeersontsluiting januari 2023

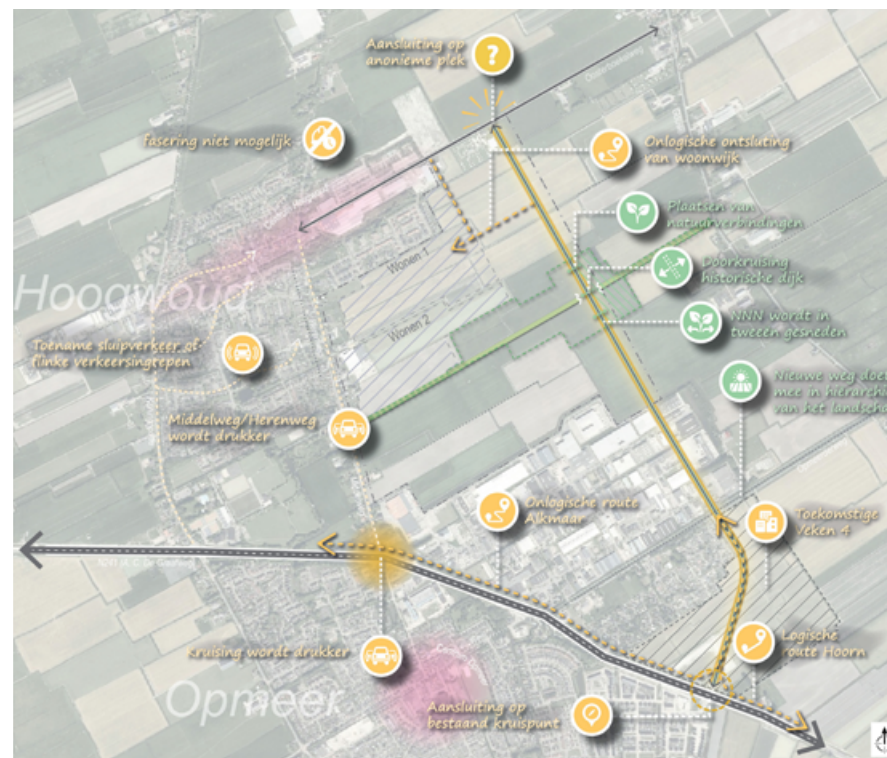
In 2025 wordt de gebiedsvisie verder uitgewerkt en verfijnd. De landschappelijke, cultuur-historische en ecologische structuren vormen nadrukkelijk de basis van het ontwerp.

Het historische verkavelingspatroon van het polderlandschap is vertaald naar de structuur van de nieuwe woonwijk. Ook de Opmeerder Wuiver krijgt een belangrijke rol als scheiding tussen het woongebied en open landschap. Volgens de initiatiefnemers is de gekozen variant voor de randweg verkeerskundig noodzakelijk, omdat andere varianten onvoldoende capaciteit bieden bij de bestaande kruising met de provinciale weg.

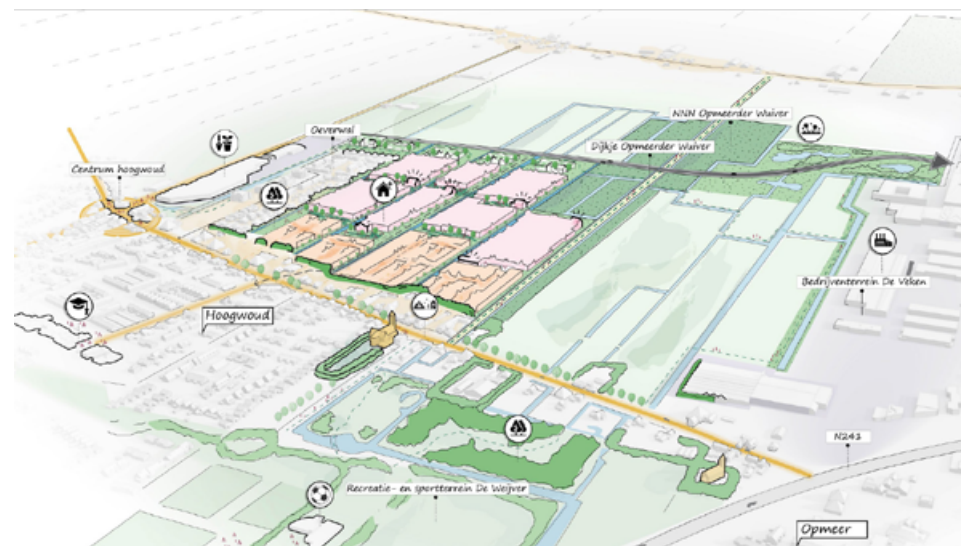
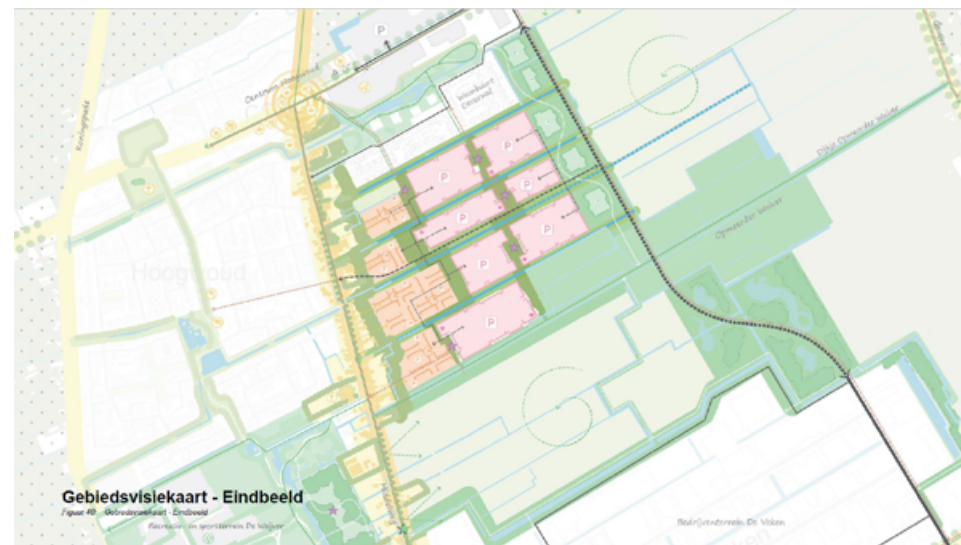
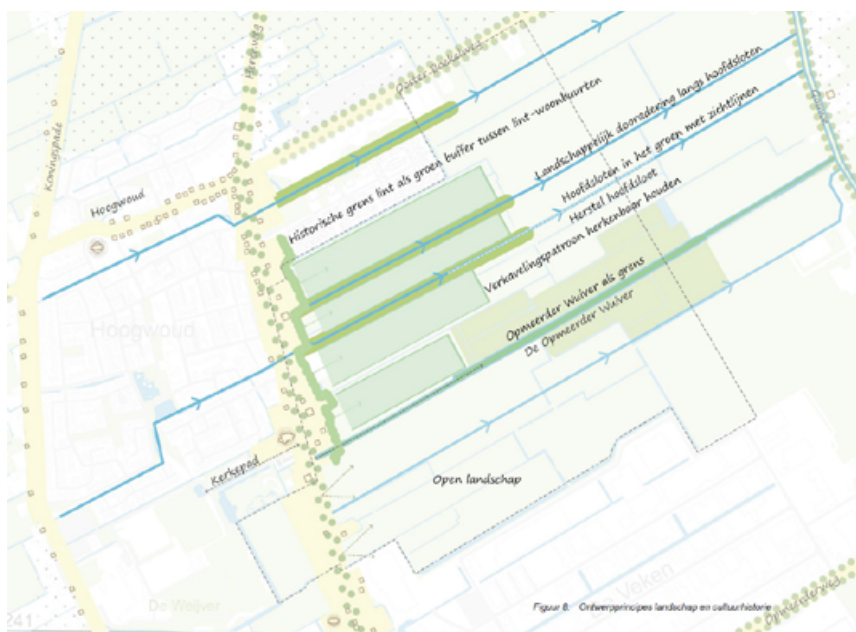
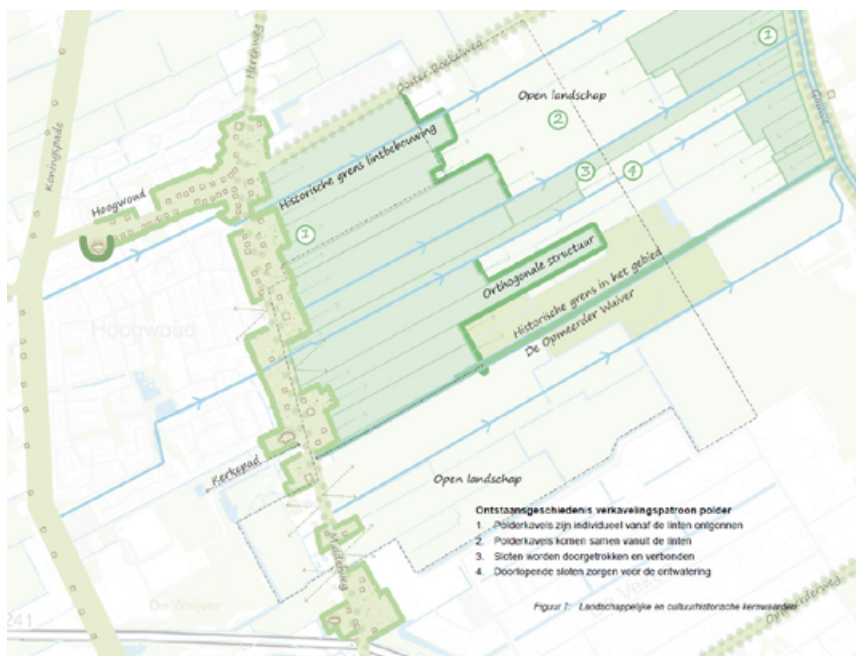
De ARO constateert dat het plan aanzienlijk is verbeterd. De commissie waardeert vooral de sterkere landschappelijke inbedding van de randweg en het feit dat water- en groenstructuren nu daadwerkelijk als drager van het plan functioneren. Tegelijkertijd benadrukt de ARO dat de openheid van het landschap aan de oostzijde planologisch goed beschermd moet worden. Ook vraagt de commissie aandacht voor een robuust watersysteem, waarin de slotenstructuur een hoofdrol speelt. Door het groensysteem met het watersysteem te koppelen ontstaat ook een goede ecologische structuur die ook ten goede komt aan de biodiversiteit.

Het proces laat zien dat een voornamelijk verkeerskundig plan zich ontwikkeld heeft tot een gebiedsvisie voor Hoogwoud-Oost met een bredere ruimtelijke visie. Landschap, water, ecologie en cultuurhistorie hebben in de visie een belangrijke rol gekregen.

De ARO heeft in het proces een kritische rol gespeeld. Hoewel er nog aandachtspunten bestaan rondom natuurcompensatie, landschappelijke bescherming en de definitieve uitwerking van de woonmilieus, is het plan volgens de commissie een sterk en evenwichtig plan geworden.

Gebiedsvisie juni 2024

Gebiedsontwikkeling Oosterterpweg, Wieringerwerf, gemeente Hollands Kroon

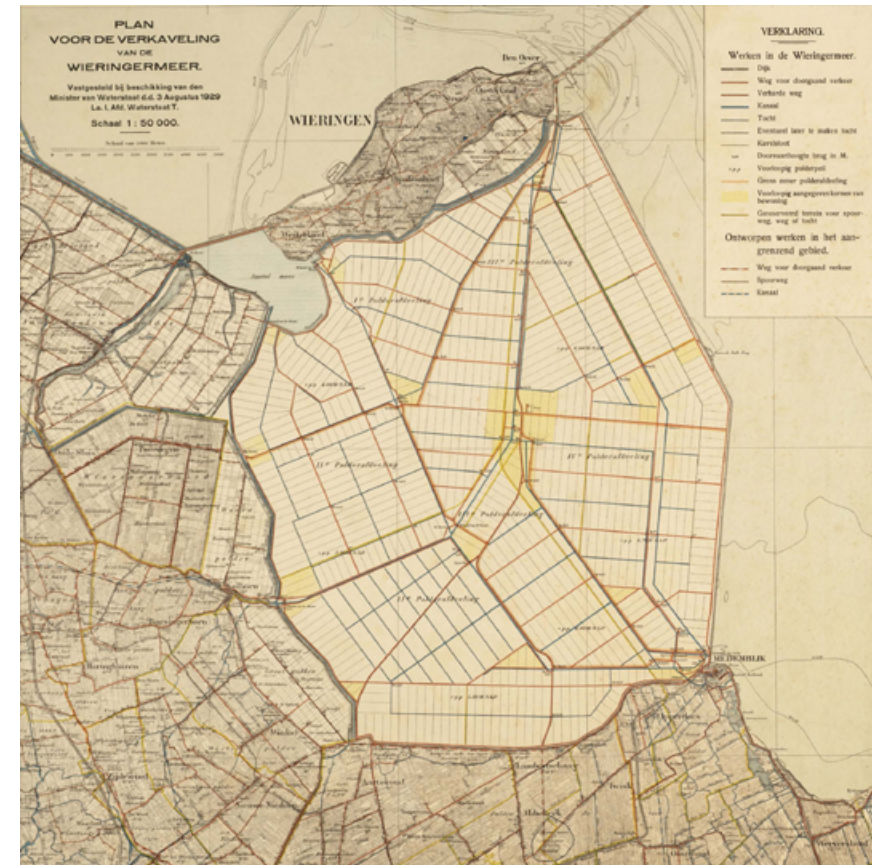
Om de opgave van het grote tekort aan woningen aan te pakken worden veel initiatieven ontwikkeld. Ook het Rijksvastgoedbedrijf draagt haar steentje bij door rijksgronden beschikbaar te stellen voor woningbouw. Een voorbeeld daarvan is het uitbreidingsplan Oosterterpweg in Wieringerwerf. De Wieringenmeerpolder is in 1930 als eerste polder van de Zuiderzeewerken drooggemalen en in cultuur gebracht volgens een doordacht verkavelings- en inrichtingsplan van de Delftse professor Granpré Molière en de Wageningse landschapsarchitect professor Bijhouwer. Binnen de strakke polderstructuur is maat en schaal ontstaan door een verfijnde vormgeving.

Met de nieuwe uitbreiding van Wieringerwerf wordt een nieuwe tijdlaag aangebracht in de ontwikkeling van de kern. Geheel naar de huidige tijdsgeest en de actualiteit van opgaven staan water en bodem centraal in de belangstelling. De stedenbouwkundig ontwerper heeft zich laten inspireren door de structuur van voormalige zeegeulen die in de polderbodem nog aanwezig zijn. Door de relatief lage ligging van de uitbreiding krijgt opvang van water daarin een belangrijke rol. Dit leidde uiteindelijk tot een stedenbouwkundig raamwerk dat de orthogonale polderstructuur doorbreekt met een organisch slingerende parkstructuur: het slenkenpark.

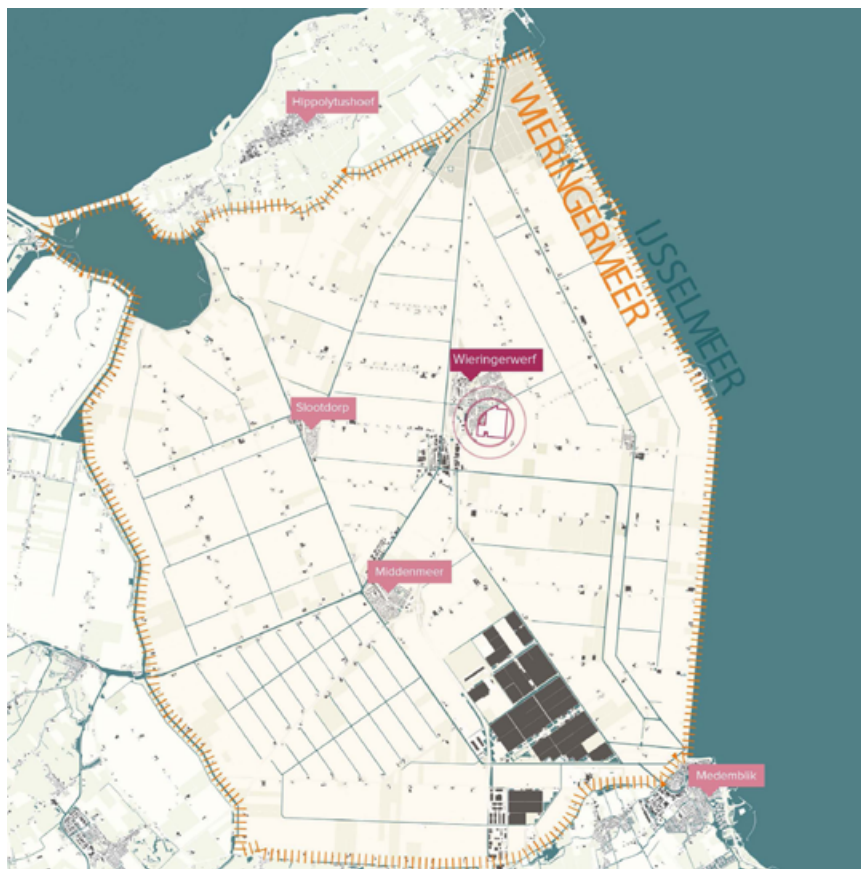
Tussen de leden van de ARO ontstond naar aanleiding van dit plan een fundamentele discussie of en hoe de karakteristieke polderstructuur doorbroken mag worden door een organisch slingerend park. De discussie was mede ingegeven door het feit dat de ligging en maatvoering van het slenkenpark niet gebaseerd is op feitelijk in de bodem aanwezige stroomgeulen, maar hier slechts een verwijzing naar is.

De uiteindelijke conclusie is dat de commissie er voldoende vertrouwen in heeft dat er onder opdrachtgeverschap en expertise van het Rijk een actuele betekenislaag aan deze - onder rijksregie ontstane - monumentale polder wordt toegevoegd.

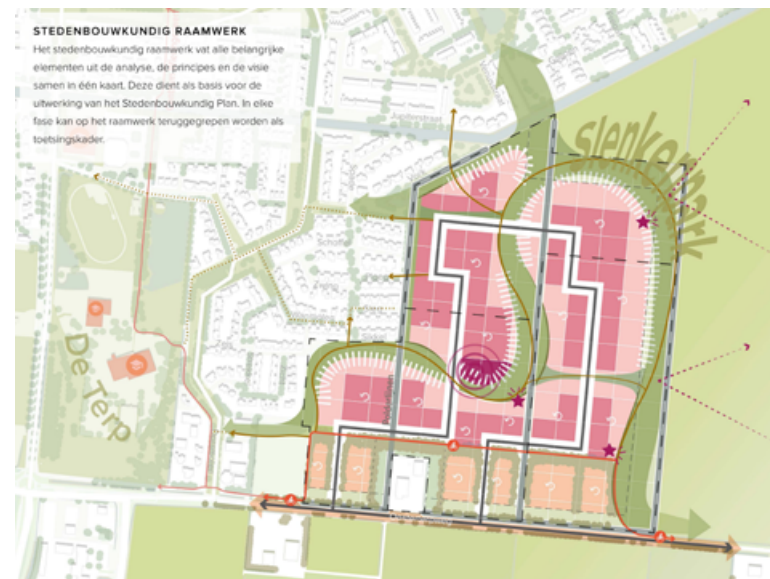
De opmerkingen en adviezen van de commissie spitsten zich daarna voornamelijk toe op de ruimtelijke kwaliteiten die met het slenkenconcept in de planuitwerking worden gerealiseerd. Daarbij is aandacht gevraagd voor het voorkomen van oriëntatie van woningen met de achterzijden naar de parkstructuur omwille van de sociale veiligheid en voor een zorgvuldige uitwerking van de confrontatie de orthogonale polderstructuur met de organische loop van het slenkenpark, om te voorkomen dat er een hybride tussenvorm ontstaat, die de ruimtelijke beleving ontkracht. Het realiseren van de ambities vraagt ruimte. Geadviseerd wordt door vereenvoudiging de structuur krachtiger te maken en de maatvoering en hoogteligging te verbinden met de feitelijke water- en natuuropgaven.

Plan voor de verkaveling Wieringermeer, 1929

Overzichtskarta

Stedenbouwkundig raamwerk , oktober 2025 Ontwerp: Imoss

Stedenbouwkundige uitwerking deelgebied, januari 2026 Ontwerp: Imoss

Procesafspraken elektriciteitsstations, Provincie Noord-Holland

De ARO reageert enthousiast op het initiatief van de provincie om het Kwaliteitsteam Energie-infrastructuur (KEI-team) op te richten.

Bij de bespreking van de Procesafspraken Elektriciteitsstations en de introductie van dit KEI-team kwamen de technische, cultuurhistorische, ruimtelijke, visuele aspecten en de financiële aspecten die van invloed bij de trechtering naar een locatiekeuze. Door het KEI-team worden er voorstellen gedaan over de landschappelijke inpassing van elektriciteitsstations.

Het technisch station zelf beslaat vaak slechts een klein deel van de locatie. De ARO pleit er in haar adviezen regelmatig voor om de overige ruimte te gebruiken voor het versterken van de landschappelijke kwaliteit, ecologische maatregelen en het toepassen van brede watergangen in plaats van een simpelweg een met hekwerken omheind terrein te creëren.

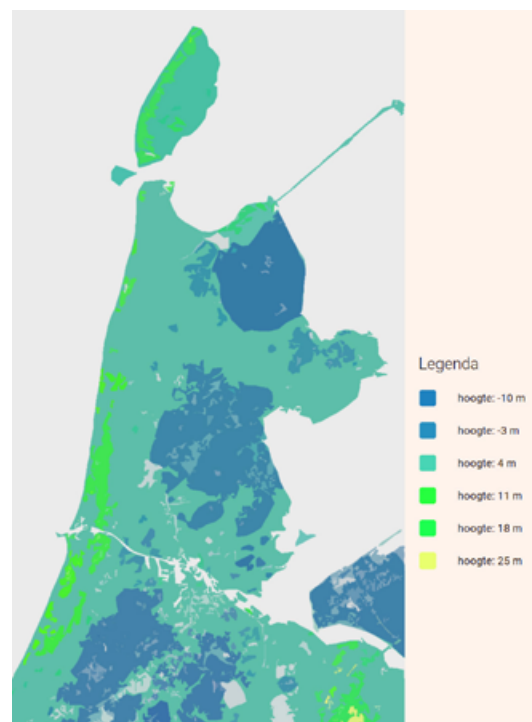
Maar ligt de opgave nu met het huidige wereldbeeld in acht te nemen, niet heel anders? Moeten we nu ook meer strategisch nadenken over onze cruciale infrastructuren als het elektriciteitsnetwerk? Zijn aspecten als klimaatverandering, bodemdaling en eventuele al dan niet opzettelijke dijkdoorbraken ook niet belangrijk in de overweging van de potentiële locaties voor onderstations e.d.? Dit wordt slechts zijdelings benoemd in de ook besproken Ruimtelijke handreiking elektriciteitsstations.

Het Kwaliteitsteam Energie-infrastructuur (KEI-team) is door de provincie ingesteld om bij complexe ruimtelijke vraagstukken rondom energie-infrastructuur vroegtijdig te adviseren om alle wensen, zorgen en randvoorwaarden goed in beeld te krijgen voor een duidelijke locatiekeuze en de wijze van inpassing.

Het KEI-team zou een ruimer mandaat moeten krijgen om ook op deze strategische vragen een antwoord te geven en daarmee ook een serieuze impact op onze toekomst te kunnen hebben.

Hoogspanningsstation Biesbosch,
Noorderwaard (Zuid-Holland)
bron: Google Maps

Hoogtekaart Noord-Holland
bron: AHN

B BIJLAGE

Overzicht ARO adviezen 2025

Index van (openbare) plannen aan de ARO voorgelegd in 2025

Gemeente (nieuwe gem.)	Kern	Plannaam	Datum	Vergadering
Heemskerk	Heemskerk / Uitgeest	AZC-locatie Communicatieweg, gemeente Heemskerk en gemeente Uitgeest	2025.02.11	104e
Opmeer	Hoogwoud	Gebiedsvisie en verkeersontsluiting woningbouwontwikkeling Hoogwoud-Oost (3e behandeling)	2025.02.11	104e
Opmeer	Hoogwoud	Woningbouw Hoogwoud-Oost Fase 1	2025.02.11	104e
Opmeer	De Weere	Woningbouw De Hooge Weere	2025.02.11	104e
Uitgeest	Heemskerk / Uitgeest	AZC-locatie Communicatieweg, gemeente Heemskerk en gemeente Uitgeest	2025.02.11	104e
Heemstede	Heemstede	Ontwikkelvisie Gebied Manpad	2025.06.24	105e
Purmerend	Purmerend	Visie Purmer Zuid-Zuid	2025.06.24	105e
Provincie NH	hele provincie	Procesafspraken Elektriciteitsstations	2025.06.24	105e
Medemblik	Onderdijk	Plan Poldervaart	2025.09.02	106e
Hollands Kroon	Wieringerwerf	Gebiedsontwikkeling Oosterterpweg	2025.10.14	107e
Koggenland	Hensbroek	Woningbouw Bovebo-locatie	2025.10.14	107e
Medemblik	Andijk	Locatiekeuze Beldershoek	2025.10.14	107e
Medemblik	Wervershoof	Woningbouw De Tegel	2025.10.14	107e
Medemblik	Wognum	Kaderstelling Wognum Noord	2025.11.25	108e
Velsen	Santpoort-Noord	AZC Velsen, Santpoort-Zuid	2025.11.25	108e
Waterland	Monnickendam	Onderstation Monnickendam	2025.11.25	108e

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie

Provincie Noord-Holland

Fotografie

Gemeenten en betrokken bureaus

Grafische verzorging

The Creative Hub

Haarlem, juni 2026